

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Opinio probabilis

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

Et prafer- dem admittere curam obstetricum, vel
simuliter aliarum foeminarum: non tamen medi-
manus Chi- corum, quam plusquam mortem odio
vurgi in habent, praecipue quod ex tali contactu
pudendis, oriuntur regulariter turpes motus, quos
non permittere etiam ex metu mortis,
ad gradum castitatis heroicum pertinet.
Ita Turrianus summ. p. 1. cap. 263. dub. 5.
conclus. 11. & alii p. 5. tr. 3. ref. 138.

O L E U M.

Oleo Extremae Vnctionis li-
cere Parochis mittere ad infir-
mos, ut eo vngantur, docet Quinta-
nad. in Theol. Mor. tom. 1. tract. 5. singul. ult.
num. 1. probatque ex Innocent. 1. Epist. 6.
ad Decent. ubi sic ait: Oleo ab Episcopo
confecto, non solum Sacerdotibus, sed omni-
bus vti Christianis licet in sua, aut suorum
necessitate. Vbi Cornel. in Iacob. 5. vers. 14.
docet innocentium loqui de usu olei
extra Sacramentum ad curandos infir-
mos. Sed haec opinio mihi non pla-
cet, quia ut inquit Bellarminus. lib. 1. de
Extrem. Vnct. cap. 9. est contra praxim Ec-
clesiae, dare oleum sanctum laicis, ut eo
vntur p. 9. tr. 6. ref. 43.

Benedictio
potest addi
non bene-
dictum.

2 Oleo benedicto Extremae Vnctio-
nis posse addi aliud non benedictum,
simul, vel variis vicibus, dummodo
quantitas in principio benedicta sit ma-
ior tota non benedicta superaddenda,
vel superaddita, docent Zambr. de Cas-
tempore mortis, cap. 9. dub. 5. numer. 5. &
Quintã in Theol. Mor. tom. 1. tractat. 5. sing.
1. num. 4. & seqq. Verum haec sententia
est contra praxim, & usum fere omnium
Ecclesiarum, & contra communem
sententiam Doctorum, ut docent Les-
sius in 2. part. D. Tho. de Sacram. Extrem.
Vnct. cap. 1. dub. 5. numero 11. Candidus
tom. 3. de Extrem. Vnct. disquis. 3. ar.
2. dub. 16. 17. & 18. part. 9.
tractat. 6. resolu-
tione 44.

OPINIO PROBABILIS.

Opinio probabilis dicitur, **O**pinio pro-
cognitio incerta, & in evi-
dabilis
dens, quae tamen topicis rationibus, vel qua?
doctorum auctoritati nitatur. Rationes Et quotu-
verò probabiles faciunt opinionem plex. An o-
probabilem intrinsecè, auctoritas Do-
ctorum extrinsecè. Et quidem ex ficienter ex
Sanchez in summ. tom. 1. lib. 1. cap. 9. nume. auctoritate
ro 7. vnus Doctoris docti, & pii senten- vnus viri
tia sufficit ad constituendam opinio- docti, &
nem probabilem. Maxime si adducat a- pii,
liquam rationem probabilem, & eius
opinio non sit contra communem. Quae
sententia quamuis displiceat Portellio
verb. Opinio eligenda numero 4. putanti,
admittendam solum esse in questione
nunquam antea disputata: non autem in
venti. Ita a multis DD. in contrarium
stantibus, & multis rationibus inniten-
tibus. Illam tamen admittendam, i-
mò praefendam contraria, docet Vil-
lalobostom. 1. tractat. 5. diff. 7. numero 3. Et an om-
si sustentat valorem matrimonii con- nis opinio
tracti, & Betorio in cap. 1. num. 281. de const. probabilis
si sustentat quamlibet caulam piam. Et speculati-
sine vlla distinctione docent Filiucius vè, si tuta
tom. 2. tract. 11. c. 4. num. 134. & Merolla in praxi
tom. 1. disp. 3. c. 4. dub. 1. num. 4. part. 4. tr. 4.
ref. 30.

2 Porro ex Sanchez de matr. lib. 7. dis-
put. 7. & aliis, non omnis opinio specu-
lativè probabilis, est tuta in praxi. Et sic
multi non audent sequi opiniones Dua-
reni, Cuiacii, Donelli, Fabri, & aliorum,
appellantes tales opiniones theoricæ,
& non practicas. Sed contra hos inve-
hitur Sancius in se. lect. disput. 54. nu. 11. &
disp. 64. n. 63. docens, omnem opinio-
nem probabilem speculativè, esse in
praxi tutam: nam probabilitas practi-
ca est effectus probabilitatis specula-
tivè: quod enim quis iuste, vel iniuste
operetur, ab eo nascitur, quod specula-
tivè iudicavit, posse agi licite, vel illicitè.
Ita ille. Sed an probabiliter, alii vi-
deant p. 2. tr. 13. ref. 5. & 12. p. 9. tr. 6. ref. 2.

3 Quando

Potest ho-
mo operari
iuxta opi-
nionem
probabili-
orem.
Et relin-
quere pro-
babiliorē.

3 Quando circa eundem casum ad-
sunt contrariæ opiniones probabiles,
non tenetur operari sequi probabili-
orem, sed sequi potest minus probabi-
lem. Nam in hoc reprehendi non potest
tanquam imprudens, & temerarius, cū
habeat rationes alicuius momenti. Ne-
que tenetur homo sequi, quod perfe-
ctius est & securius, sed satis est sequi
securum & perfectum. Adde, quod esset
onus intolerabile, si homo tenetur o-
piniones probabiliores investigare. Ita
Sanchez in summ. tom. 1. lib. 1. c. 9. numero
14. & Theologi communiter contra
Perez certam. 10. num. 59. & alios paucos
part. 2. tractat. 13. ref. 1. Et part. 4. tract. 4.
refol. 4. §. Ad id verò, Unde opiniones
impressæ in aliquo libro, non semper
probabiles censendæ sint legi conformes
p. 9. r. 7. ref. 60.

Opiniones
impressa
non sur-
semper pro-
babilis.

Et ita iu-
dex iudi-
care.

Advoca-
tus patro-
cinari.

Et respon-
sor casuum
conscientia
consulere.

An Rex
possit mo-
vere bellū
contra Reg-
num, quod
ab alio pro-
babiliter
reposside-
tur, ex opi-
nionem pro-
babiliter
quod sit
suum?

Et medi-

4 Igitur primò, Iudex potest iudi-
care secundum opinionem probabilem
in quæstione iuris, relicta probabiliori,
etiam propria Vide verb. Iudex, à num.
4. Secundò, advocatus potest secundum
opinionem probabilem patrocinari.
Vide verb. Advocatus à numero 1. Tertiò,
Confessarius, aut responzor Casuum cō-
scientiæ consulere potest opinionem
minus probabilem, ut consulentem ab
one aliquo liberet, etiam contra pro-
prium. Ita Vasquez in part. 2. disp. 62. c. 9.
num. 7. Becanus verò in 2. tract. 1. cap. 4.
quæst. 9. num. 16. distinguit (sed in idem
redit) & si consulens petat, quænam o-
pinio in tali quæstione sit probabilior,
tunc teneri eam aperire, quam tenet: si
verò solum de practica obligatione scis-
citur, posse sæpe id consulere, quod
minus probabile iudicat; imò melius
facere, si id consulat, quod facilius, &
cum minori periculo præstari potest.
part. 2. tract. 13. ref. 14. Quartò, Sancius
pract. disp. 44. num. 58. contra Villalobos
tom. 1. tractat. 1. diff. 17. numero 6. licere
existimat Regi, habenti ius probabile
ad aliquod Regnum, ab alio Rege pro-
babiliter etiam iure possessum, movere
bellum. De quo in particulari vide Be-
canum p. 2. tr. 13. ref. 8.

5 Quintò. Medicus infirmo alias

morituro, cui nullum aliud suppetit me, aut prabe-
dicamentū, exhibere potest medica-
mentum cum probabilitate iuyaminis, re infirmo
etiam si maior sit probabilitas nocu-
menti, secundum Malderum in part. 2. medicamē-
tum proba-
biliter
quæst. 19. art. 5. disp. 86. §. 7. Qui tamen cum
Suarez apud Portellium verb. Opinio eli-
genda. numero 10. Vasquez in part. 2. tract.
1. disput. 64. cap. 7. & alius negat, posse
medicum habentem copiam medica-
mentorū exhibere minus certū & cer-
tius relinquere, etiam si non habeat cer-
tum. Nam charitas postulat, ut indigen-
ti certiori, quo possumus, remedio luc-
curramus. Item si adsint opiniones pro-
babilis, quod tale medicamentum sit
huic morbo nociturum, aut profuturū,
tunc, ait Merolla tom. 1. disp. 3. c. 4. coroll.
5. n. 198. si medicus utramque opinio-
nem putat æquè probabilem, nullo etiā
medicamento certo existente, peccare
contra charitatem, si illud applicet. Si
verò magis adhæreat opinioni, quod
noceat, peccare etiam contra iustitiam,
quæ eo ipso, quod se obligavit ex mer-
cede infirmum curare, illum obligavit
ad curandum iuxta suam opinionem;
quia hoc intendit infirmus, dum ipsum
potius, quam alium vocat. Sed his non
obstantibus, Azorius tom. 1. lib. 2. cap. 17.
quæst. 11. Sancius pract. disputat. 44.
numero 36. & nonnulli alii docent, in
defectu medicamenti certi non peccare
medicum exhibentem medicamen-
tum probabile, stante opinione proba-
biliori, quod nocebit, etiam quando sa-
lus ægri non est desperata: quia id, quod
ex probabilitate efficitur, reprehendi
non potest part. 2. tract. 13. ref. 7. Et p. 5.
tr. 3. ref. 132.

6 Sextò, Confessarius tenetur sequi
opinionem pœnitentis probabilem
contra suam, & probabiliorem: quia
pœnitens habens pro se opinionem pro-
babilem, habet ius ad absolutionem. Et
quamvis Vasquez in part. 2. tom. 1. disput.
62. cap. 7. num. 49. & alii dicant peccare
solum venialiter Confessarium nō pro-
prium negantem absolutionem secun-
dum opinionem probabilem, exitimo
ipse cum Sancto in select. disput. 33. num.
54. pec-

Confessa-
rius tene-
tur sequi
opinionem
probabilem
pœnitentis
contra pro-
prium, &
probabili-
orem.

54. peccare mortaliter, si confessio facta sit de mortalibus quia illum obligat ad detegenda peccata alteri Confessario, quod grave onus est. Adverte etiam, quod hæc opinio procedit etiam, quando opinio penitentis ipsi Confessario videretur falsa, si tamen inter auctores probatos probabilis reputatur. *par. 2. tr. 13. ref. 11.*

Sicut in Sacramento 7 Septimò. Circa essentialia Sacramenti, dicant DD. communiter, amplectendam esse opinionem probabiliorē, ex dictamine charitatis, quæ iubet, ut proximum non ponamus in salutis discrimine, sed subveniamus certiori remedio. Id quod primò non procedit in Sacramento non necessarius ad salutem, ut ait Lorca in *part. 2. tom. 1. disputat. 39. memb. 2. Secundò, nec in casu necessitatis: quando v. gr. deest materia certior, & c. ut ait Bonac de *Sacr. disputatio- ne 2. quæst. 1. punct. 4. num. 10. part. 4. tractat. 13. resolutione 2.* Et generaliter, quoties ex opinionibus circa validitatem Sacramenti altera favet Sacramento, altera suscipienti, eligi debet secunda, licet minus probabilis: quia Sacramenta, cum infidelium gratiam sint instituta, cedunt libenter iuri suo, ut ipsis faveant. Et ideo danda est absolutio moribundo, qui illam petit in absentia, vel qui exhibet signa doloris, dubia, an ex dolore peccatorum, an vero ex angustia mortis procedant, *part. 2. tractat. 13. resolut. 13.* Nam strictius obligat charitas, quam Religio. Et Sacerdos in tali casu non absolvens, peccaret, si Parochus, contra iustitiam; si alius contra charitatem. *part. 3. tractat. 3. resolut. 9.* Et in his casibus absolutio dari debet absolute: nam conditio adhiberi debet in dubio, non in opinionibus. Ita Sancius *disput. 4. n. 32. ref. 13. cit. §. lmd. & p. 3. tr. 3. ref. 10.**

Vel necessarii in necessitate. Quamvis periclitatur validitas Sacramenti.

8 Quod si dubium sit de potestate Confessarii, tunc potiori iure eligi posset opinio probabilis, probabiliori relicta: quia non est periculum irritandi Sacramentum, ut in casibus prædictis, contra Peregrinum in *comm. ad cons. Cler. Regul. part. 1. cap. 5. lit. C. rum*, quia stante

Summa Diana.

opinionem probabili, sicut stante errore communi, Summus Pontifex confert iurisdictionem in ædificatione, fidelium ut docet Palaus *10. 1. disp. 2. punct. 5. n. 9.* & alii multi. Tum etiam, quia omnis Sacerdos habet iurisdictionem in venialia: unde, cum regulariter fideles semper confiteantur aliqua venialia, Sacerdos absolvendo illa directè, absolveret etiam mortalia (si Papa non dat iurisdictionem) indirectè. Nec in tali casu peccaret Confessarius, quia omitteret opinionem probabiliorē: nam ex dictis supra, qui operatur iuxta opinionem probabilem, reprehendi iure non potest. *part. 2. tr. 13. ref. 2. prope finem. par. 3. tr. 2. resolut. 3. §. Ex his, & part. 4. tr. 4. resolut. 4.* Ex quibus patet, non fore in validam absolutionem censuratum, & reservatorum traditam virtute Iubilæi ex opinione probabili, sed falsa: licet is non consequatur Indulgentiam. Nam supradicta de opinione probabili fallunt in indulgentiis, ut dictum est *verb. Indulgentia, n. 21. p. 3. tr. 4. ref. 153. §. Certum.*

9 Adverte hic, ex Sancio in *select. disput. 8.* licet etiam in morte sequi opinionem probabilem, relictam tutiori. Nam non minus tenetur homo Deum in vita, non offendere in vita, quam in morte, quam in articulo mortis. Et non minus tutum est, sequi unam opinionem, quam aliam. Sed oppositam videtur docere Sanchez *summ. tom. 1. l. 2. c. 1. n. 6. p. 2. tr. 13. ref. 9.*

10 Cæterum, quando varietas opinionum versatur inter Superiorem & subditum, probabilior opinio docet, subditum teneri obedire: quia tenetur obedire, quoties potest absque peccato, ut in tali casu supponimus. Ita Salas in *1. 2. tr. 8. disp. vn. sect. 8. n. 6.* & alii multi. Sed Sancius *select. disput. 33.* Palaus *10. 1. disput. 2. punct. 6. n. 5.* & alii docent, quod quando subditus habet opinionem probabilem; quod præceptum sit illicitum, vel extra superioris iurisdictionem, potest non obedire: quia unicuique fas est sequi opinionem probabilem. Et deinde quia in tali casu vocatur in dubium superioris facultas, qui nec stat in possessione: cū nunquā fuerit in possessione.

○○○○

ne

ne præcipiendi illicitum, vel suam iuris-
dictionem excedens. Ad argumentum
in contrarium respondent, superiorem
habere ius præcipiendi, quod certe, &
indubitanter est licitum, vel quædo sub-
ditus habet solum dubium de honestate
præcepti, aut iurisdictione, non autem,
cui habet probabilem opinionem. (Imò
Vasquez in part. 2. disp. 62. cap. 3. & disp. 66
c. 6. n. 51. idem docet in casu dubii, quod
ipse approbo, si dubium sit de potestate
Prælati, vel in controversia de honesta-
te præcepti subdito ex obedientia, dam-
num aliquod imminet. Vel si eodem
dubio laboret Prælati, part. 4. tract. 3.
resol. 8. & 9. Docet etiam Palauus ibid.
n. 7. quod si est opinio probabilis, quod
Superior non sit legitimus, quia non est
electus, &c. subditus non tenetur obe-
dire, quia de eius possessione probabiliter
dubitat. Contrarium docet Sanchez
sum. 10. 2. lib. 6. c. 3. n. 29. Sed utraque opi-
nio est probabilis. Ex his autem patet Sa-
ncius ubi supra, non posse Superiorem ius-
tè subditum punire ex probabili opinio-
ne non obedientem, quia non obediendo
non peccat, ac proinde non meretur
pœnam. Sed prima opinio est commu-
nior, & probabilior. Vide verb. Excom-
municationis, n. 64. part. 1. tr. 13. resol. 10. &
part. 4. tr. 4. resol. 31. In dubio de iustitia
tributi probabile est vasallos posse illud

In consiliis fraudare. Vide verb. Gabellas fraudare, p.
sua opinio. 9. tr. 9. res. 45.

num circa 11. Quando varietas opinionum ver-
iurisdictionis inter iudices laicum, & Ecclesia-
nam inter. sticum circa iurisdictionem, Ecclesiasti-
iudices, laicus est competens, quia maior cap. si
cum & Eodem, de sent. excomm. in 6. Ita Sanchez opusc.
Ecclesiasticum, tom. 1. lib. 2. cap. 4. dub. 32. num. 2. & alii,
hic est com quod in Hispania fervari, testatur Co-
petens. varrouias pract. quest. cap. 33. num. 1. parte
Et genera- 4. tractat. 1. resolutione 64. & part. 3. ubi in-
liter som- fra: Et generaliter in consilio opi-
per ample- nionum, illa amplectenda est, quæ fa-
stenda est vet Ecclesie, etiam si sit contra commu-
opinio. qua nem, idque in favorem Religionis, &
favet Ec- liberratis Ecclesiasticæ. Ita Lafont. fe-
clesia, etiã lius familias §. divi. ff. de leg. 1. numero 8.
contra com ex cap. fin. de sentent. & re iud. & ex l. sunt
munem. persona. ff. de Relig. & sumpt. funer. & Ro-

ta Romana in una Veneta anno 1606.
Velsaltem, si dubium sit, an statutum
sit, vel non sit contra immunitatem
Ecclesiasticam, consulatur Summus
Pontifex, ut docuit Carolus Imperator
apud Graudum in cap. memoriam 19.
dist. part. 5. tractat. 1. resolut. 23. §. Igitur.
& part. 7. tractat. 10. resolut. 5. Item eli-
genda opinio quæ favet validitati ma-
trimonii & professionis part. 10. tr. act. 13.
resolutione 19.

O R A C U L A.

1. **O**racula viva vocis concessa Re- Oracula
gularibus, ablata sunt ab Vrba- sunt abla-
no Octavo 10. Decemb. 1631. quidquid
alii dicant, part. 9. tr. 7. res. 61.

O R A R E.

1. **O**rare publicè pro excommuni- Orare pro
catis non toleratis non licet, excommu-
pro toleratis, dubium est, de quo vide nicatis, an
verb. Excommunicationis a n. 1. licent

2. **O**ratio in peccato mortali tan- Orare in
quam à persona privata, non suffragatur peccato pro
animabus Purgatorii. **O**ratio si sit ab Ec- Defunctis
clesia instituta, ut Officium Defuncto- an illis pro
rum, Horæ Canonice, Pater noster, &c. sit
prodest: quia hoc ipso quod Ecclesiam
illam instituit, Deo grata est, & Ecclesia
pro omnibus suis membris vivis Deo of-
ferri voluit. Ita Navarra de res. lib. 2. num.
254. licet alii probabiliter contrarium
sentiant. parte 5. tr. 14. res. 79.

3. Qui notabili tentatione carnis, vi- Et an ad
gr. affligitur, tenetur orare, & auxilium vincendæ
Dei implorare. Quod si non oret, & gravem
tentationi succumbat, peccare duplici- carnis ten-
ter, putat Sancius in select. disp. 21. numero 1. tationem
19. 20. scilicet contra Religionem, & teneatur
castitatem. Sed placet opinio contra- orare,
ria, nam obligatio orandi in tali casu est
per accidens, sicut in multis casibus per
accidens obligat actus amoris Dei, in
quibus tamen illum omittere, non est
specia-